

Løsning. Saa gerne jeg vilde være med til og vil være med til at arbejde for et europæisk Toldforbund, fordi det er et Arbejde i den rigtige Retning, saa lidt vilde det kunne nytte med Hensyn til Løsningen af det Grundproblem, som Europa staar overfor. Og De kan begynde, i hvad Ende af Europa De vil, Kendsgerningen er den, at Europa er det mindste Territorium, hvor der skal være Tale om et Territorium, der kan leve for sig selv, med den tætteste Befolkning, slettest udstyret fra Naturens Haand af alle økonomiske Kredse, som kan komme i den Stilling at skulle leve i Hovedsagen paa sig selv, enten som Amerika, fordi det vil det, eller som Asien, fordi det vil det, eller som Europa, fordi det maa det, fordi det er henvist til en Isolation gennem de andres Handelspolitik — dette Europa har kun en eneste Udvej. Det er at gøre, hvad det har gjort før, at befolke de uhyre Territorier, som endnu ligger ubefolkede eller daarligt befolkede hen. Ikke for at blive af med Folk i Europa; det er latterligt at tænke den Tanke; hvad skulde det hjælpe os at komme af med 50 000 Mennesker? Men for at skaffe sig Befolkninger, som er i Stand til at danne Markeder i økonomisk Forbindelse med de Moderstater, de er udgaaet fra.

Disse Kolonisationer maa organiseres. Og siger De — især de, der raaber paa Frihed i alle økonomiske Forhold — til mig: Hvorfor skal de organiseres; vi har jo fulgt hele den Linie før ud af det private Initiativ, der kan I anvende jeres private Initiativ, lad Folk gaa ud, som de vil, og gaa ud, hvor de vil, naar de kan finde et Sted at nedsætte sig — saa svarer jeg dertil, at den Gang fandt netop Kolonisation Sted under Organisation, men det var de andre, der havde organiseret det for os; det var fra den anden Side Havet, at det var blevet organiseret. Den Gang United States fra Midten af forrige Aarhundrede begyndte paa sin Jordpolitik, der i Fremsynthed ikke finder sin Lige i Europas Historie, da de udlagde Jernbaner over Tusinder af miles, hvor der ikke fandtes et Menneske, da de byggede Stationer op med Siloer og Kreaturstalde, som om de laa i tæt bebyggede Egne, men hvor der ikke var et Skur, og da de gav hver Kolonist 120 Tønder Land Jord som hans egen, da forberedte de den Kolonisation, da organiserede de den Sag for os. Nu bliver vi nødt til at gøre det selv fra denne Side Havet.

Naturligvis, en ny Tanke er jo altid forkert. Naturligvis, der skal eksperimenteres med det gamle, til det styrter sammen

over Hovedet paa os. Jeg er ogsaa forberedt paa at vente, det kommer alt sammen, det kommer af sig selv, vi er inde i en stille, rolig, lempelig Kvælningsproces, hvor vi vil føle Strikken tættere og tættere om Halsen paa os. De vil se Problemerne blive lagt herop. Vi har ingen anden Ting at svare end, at der er en tom Kasse, og her er en fuld Kasse. Saa tager vi fra den fulde og lægger over i den tomme. Men en Dag er alle Kasserne tomme, fordi hvad det gælder om, er ikke at lægge om i Kasserne — det kunde de ogsaa ovre i Landmandsbanken —, men hvad det gælder om, er at faa nye Kildevæld til at flyde, det er at faa nye produktive Kræfter sat i Virksomhed, og det kan vi kun ved at skaffe nye Markeder, og de nye Markeder bliver os ikke foræret.

Hvis De vil læse hine Landes Statistik, og hvis De vil gøre Dem den Ulejlighed at se paa deres Handelspolitik, saa maa De sige, at ingen af Delene vidner om, at de just vinker ad os. Intet er jo klarere end, at for Europa var der kun eet Raab at stille op, og det var: Frihandel, Frihandel over det hele — naturligvis, naar det bare kunde hjælpe noget. Men naar $\frac{2}{3}$ af Verden paa den ene Side øjensynlig trækker sig sammen i sig selv med det bevidste Formaal at hvile i saa høj Grad paa sig selv, som det overhovedet er muligt, naar $\frac{1}{5}$ af Verden tenderer derhenimod til lige, saa gad jeg dog vidst, om det er værd at spille Ord paa Frihandel, endsige Bestræbelser i denne Retning og tænke sig det gennemført. Nej, vi bliver isoleret mere og mere, og det bliver ingen „splendid isolation“. Udvejen er den, jeg her har paaapeget; jeg har sagt det her, og jeg vil gentage det, at jo længere Tiden rykker frem, desto mere vil De se, at nogen anden Vej kommer man ikke frem ad. Det er en naturlig Vej, og det er den, der er gaaet før; det er det, man er *til* for bl. a., Menneskene, ikke at skulle lade Jordan ligge hen ubeboet eller utilstrækkelig beboet, men at tage dens Kræfter i Besiddelse. Og vi, der bor her i det tæt befolkede Land, vi skulde se at gøre det, inden andre hindrer os i at gøre det.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Niels Petersen har Ordet for en kort Bemærkning.

Niels Petersen: Det glæder mig, at det ærede Medlem Hr. Fraenkel er enig i de Udtalelser, jeg forleden fremkom med